

CCCCCCCCCCCCCCCCCCCC. Møller - en utidig anmelder

Under betegnelsen »anmeldelse« har C.C.Møller skrevet om Finn Gravesens Musik og samfund. Jeg synes, det er noget af det mest småtskårne, gnidret-bornerte, jeg længe har læst i den genre - en fis fyret af i den mest hermetisk tillukkede hornlygte. I sin konsekvens bundreaktionær, men med en akademisk overfladebehandling, som forsyner artiklen med en *finish* af progressivitet.

For det første: - Hvad er C.C.Møllers forudsætninger for at anmelde denne bog? Hvad er hans vurderingskriterier? Fastlægger han inden for sin tekst en målgruppe? - Nuvel C.C.Møller er lektor i musik ved et universitet. (OK altså ikke gymnasie-, HF- eller seminarielærer, men placeret en kende i udkanten af bogens primære målgrupper). Men hvad sker der i anmeldelsen? Der pendles lemfældigt mellem forskellige modtagergrupper. Snart tales der om »musikunderviseres behov« (som om det var en entydig størrelse), snart om bogens »akademiske ambitioner« (hviket kan betyde både ambition om at tale til et akademisk publikum, og ambition om at tale til et ikke-akademisk publikum på en akademisk måde. Men tvetydige formuleringer er altid gode i perfidiens tjeneste.) Andre steder tales der om teksternes mulighed for at danne diskussionsoplæg (uden at det dog klargøres, hvem der skal diskutere på de givne oplæg). Et sted roses bogen, fordi »20% af den uden videre kan bruges i sammenhænge, hvor man arbejder med de pågældende emner«. Det lyder som om anmelderen her har udfoldet en fed gang empiri (som han jo efterlyser andre steder i sin artikel). Altså han har afprøvet de 20% og fundet, at de »uden videre« kunne bruges. Hvis det er tilfældet, så burde han have angivet, hvilke komponenter, der indgik i forsøget. Nu svæver spørgsmålet ubesvaret i vinden: *Hvilke sammenhænge er der tale om og hvem er sætningens »man«.*

De vurderinger, der falder, kan samles i en kasse. C.C.Møller skelner mellem »rigtig gode«, »virkelig gode, gennemarbejdede og relevante«, »uden videre brugbare«, »umiddelbart mindre overbevisende«, »forekommer forældet«, »tankevækkende«, »sikkert også velegnet til diskussionsoplæg«, »egnethed, der næsten siger sig selv«. Og på den udpræget negative side: »lav gennemarbejdningsgrad«, »mange og vigtige undladelsessynder«, »vaklen i de teoretiske synspunkter«, »floskel- og jargonpræget sprog«. Det er jo en herlig skala at operere med. Med den i hånden kan man nuancere sin kritik, så den glimter som en brilliant. Om brillianten så er ægte eller bare simili, står og falder med afsenderens troværdighed. Der er jo

tale om helt subjektive skøn. Hvad vil det sige, at noget er »rigtig godt«? Ja, hvis Svend Kragh-Jacobsen i Berlingeren siger, at en danser fører sig brilliant, så ved man som balletelsker og læser af Svend Kraghs artikler gennem en årrække, hvad der menes. Men nu er C.C.Møller jo så langt fra en Svend Kragh, og produceret artikler gennem en årrække kan man vel heller ikke sige, at han har. Kort og godt: Et evalueringssystem som det C.C.Møller bringer i anvendelse har *intet* med akademisk saglighed at gøre.

Værre er det, at personen heller ikke mestrer en akademisk redelig analyse. Hvert eneste af de eksempler, der fremføres på, at bogen myldrer med fejl inden for den oven for anførte (negative) kategori, er halet ud af den kontekst, som giver udsagnene mening. Sætninger trækkes frem som grundlæggende aksiomer og deres sandhedsværdi analyseres ud fra denne af anmelderen skabte status. Det er svindel, slet og ret. At C.C.Møller så lægger hovedet på sin egen huggeblok er jo næsten rørende. Skarpsindigt argumenterer han således: »Sproget bygger såmænd også på lyd, der ikke har noget fastlagt indhold uafhængigt af enhver social sammenhæng. Tværtimod. De selvsamme ord og sætninger kan betyde noget forskelligt afhængigt af de sociale sammenhænge de indgår i«. Sådan går det, når man vil være spidsfindig på områder, man ikke har gennemarbejdet grundigt nok, før man bringer dem til torvs. Det er jo rigtigt, hvad C.C.Møller så dybsindigt fremfører, at ord og sætninger kan forstås på mange niveauer, at de kan ændre betydning efter social kontekst, men det sker så sandelig *ud fra en i forvejen fastlagt betydning*. - Jeg gider ikke kommentere hver enkelt eksempel. Enhver kan ved at konferere med Gravesens bog af sammenhængene se, at anmelderen har fusket sig frem til sin kritik. I øvrigt er de anførte eksempler alle *detailstudier*, altså ikke kritik af større sammenhænge. Alligevel kan anmelderen få sig selv til at sige: »Jeg synes at FG's bidrag til bogen - alle gode *detaljer* til trods - burde have cirkuleret i form af kompendier til undervisningsbrug, f.eks. på universiteterne« (mine udhævelser).

Her er jeg så fremme ved min hovedanke ved anmeldelsen. C.C.Møller har nemlig travlt med at påvise, at bogen *ikke* skulle have været udgivet. Det er den konstruktive hjertesag, der pulserer idealistisk gennem hele artiklen. Men argumenterne herfor? - Vorherre bevars'. Her anlægger C.C.Møller en synsvinkel, hvor han *tilgodeser* forlagernes markedsinteresser. Bogen skulle ikke have været udgivet, fordi den ikke er *bogen*. I kapitalens hellige navn skal man i stedet lade sit progressive arbejde cirkulere i form af kompendier inden for universiteter-

nes snævre snirkler i en uendelighed. Det gjorde vi jo i tres-serne og i begyndelsen af halvfjerdsene, så kan vi også blive ved med det i firserne og i al evighed. Forskningen skal ikke ud til en større offentlighed, før den er helstøbt. Altså et opus, et uomstødeligt, en-gang-for-alle-gyldigt værk. Hvad helvede er det for en kapitalunderdanig logik at stable på benene? »For markedet kan ikke rumme ret mange af den slags bøger, før det bliver økonomisk umuligt at udgive dem«, siger han. Heldigvis slår C.C.Møllers selvmodsigelsesteknik også igennem på dette plan. Når han nemlig i begyndelsen af anmeldelsen siger, at bogen tager pladsen op for bedre udgivelser og at den gør det umuligt for forlagene at sende disse bedre ting ud, så er det jo befriende at se konklusionen, hvor han udtrykker håbet om, at bogen må lide en stille død og efterlade »et vacuum, som kan udfyldes af mere gennearbejdede ... osv. ... bøger«. Ganske vist må man så sluge det synspunkt, at en udgivelse med den vægt og det omfang, som Gravesens bare skal forties, - altså ikke bruges, når den nu er her, på universiteter, skoler etc. som et skridt på vejen frem.

Så gør C.C.Møller sig den ulejlighed at opstille idealkravene til bøgerne (altså nu ikke længere bogen, som der p.g.a. Gravesens ikke var plads til) om musik og samfund. Det er jo da fint og rigtigt og konstruktivt. De skal så være: mere gennearbejdede, mere sammenhængende, mere empirisk funderede, men klart definerede emner, kortere, mindre tilsyneladende teoretiske i deres udstyr (hvad det så vil sige) og langt mere provokerende i deres debatoplæg. Værsgo og spis. Femårsplanen er serveret. Med denne opskrift på, hvad ethvert forlag kunne ønske sig som ambitiøst slagskib (jvf. C.C.Møllers egen begrundelse for at Gyldendal tog Gravesens, nemlig som udslag af udgivelsestaktik og *prestige*), forestiller C.C.Møller sig, at bogproducenter nu har nok at tage fat på, hvis de vil »ruske lidt i forlagsgiganternes lurfødder«. Hvordan den opskrift skulle kunne bruges til at ruske i forlagenes økonomiske grundlag forstår jeg ikke. Er det fordi forlagene kommer til at brænde inde med bøgerne, fordi folk i forvejen har været dumme nok til at købe Finn Gravesens bog? - Hvad er det forresten for nogle lurfødder forlagene har? Er det ikke snarere sådan, at giganterne har stålsat jordforbindelse og ler i hovedet? Men selvfølgelig kan det tænkes, at det er progressiv tænkning der hvor C.C.Møller færdes at bringe forlag til at krakke? - Man kan tænke sig så meget, også at C.C.Møller har tænkt for lidt. Men måske han har sine tanker andre steder. Feks. ved hvor gloriøst det ville tage sig ud, hvis der stod C.C.C.C.C.C.C.C. og så Møller på en udgivelse af det Gravesenske format. - Vi glæder

os til at se C.C. producere sig for en større kreds. Er det ikke også snart på tide?

Mads Thranholm